

บทความวิจัย

เรื่อง บทบาทของเต็ง เสี้ยวผิงในการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์จีนหลังการถูกรื้อถอนของแก๊งค์4คน

โดย

นายนพภพ หังษาภิบาล

รหัสนักศึกษา 05540547

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 108-54 ระเบียบวิธีวิจัยเอเชียศึกษา

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2557

ชื่อหัวข้อบทความวิจัย	บทบาทของเต็ง เตี่ยวผิงในการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์จีนหลังการถูกจับกุมของแก๊งค์4คน
ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา	นายณพภพ หังษาภิบาล รหัสนักศึกษา 05540547
ชื่อ-นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ
สาขาวิชาเอก	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้ เต็ง เตี่ยวผิงคิดทำการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์จีน รวมทั้งศึกษาบทบาทและขั้นตอนในการทำการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์จีนหลังการถูกจับกุมของแก๊งค์4คนของ เต็ง เตี่ยวผิง ที่นำแนวคิดผสมผสานระหว่างทุนนิยมและสังคมนิยมได้อย่างประสบผลสำเร็จด้วยทฤษฎีเต็งเตี่ยวผิง ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ ศึกษา วิเคราะห์และตีความเอกสารชั้นรองจากหนังสืออัตชีวประวัติ หนังสือความรู้ทั่วไปจากห้องสมุด และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ผลการศึกษาดูรูปได้ว่าหลังจากการเสียชีวิตของ เหมา เจ๋อตุง และต่อมาแก๊งค์สี่คนถูกจับกุม ในปี ค.ศ.1976 ส่งผลให้การปฏิวัติวัฒนธรรมได้สิ้นสุดลงและเกิดระบบคอมมิวนิสต์รูปแบบใหม่ โดยผสมระหว่างระบบคอมมิวนิสต์และทุนนิยมเข้าด้วยกันโดยที่ยังคงไว้ซึ่งอุดมการณ์ของเหมา เนื่องจาก เต็ง เตี่ยวผิงได้สังเกตเห็นปัญหาถึงสาเหตุที่ประเทศมีพัฒนาที่ช้า เนื่องจากการปฏิวัติวัฒนธรรมเมื่อครั้งสมัยของเหมาเจ๋อตุง จึงนำทฤษฎีเต็งเตี่ยวผิงเข้ามาพัฒนาประเทศ เพราะ เต็ง เตี่ยวผิงคิดว่า ระบบทุนนิยมเท่านั้นที่จะช่วยประเทศจีนได้ ซึ่งปัจจุบันแนวคิดของ เต็ง เตี่ยวผิงนั้นปรากฏความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด ประเทศจีนมีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ จนกลายเป็นประเทศจีนใหม่ที่เปิดประเทศในแบบที่คนทั่วโลกรู้จัก

บทนำ

1.1 ความสำคัญของประเด็นที่เลือกศึกษา

การขึ้นมาสู่อำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเริ่มมาจากหลังสงครามกลางเมืองสิ้นสุดลงในปี ค.ศ.1949 พรรคคอมมิวนิสต์สามารถยึดประเทศได้ จึงพยายามบังคับใช้ความเป็นคอมมิวนิสต์และจัดระบบทุนนิยมด้วยวิธีการปฏิวัติวัฒนธรรม^{*}ในปี ค.ศ.1966 ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ประเทศจีนหยุดชะงัก โดยเหมา เจ๋อตุง ประธานพรรคคอมมิวนิสต์จีน และผู้ที่มีแนวคิดฝ่ายซ้ายจัด^{**} และแก๊งค์สี่คน โดยการนำของภรรยาคนเล็กของประธานเหมาและ โจว เอินไหลดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

เติ้ง เสี่ยวผิง ตำแหน่งประธานที่ปรึกษาหลักของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในช่วงเวลานั้นได้ร่วมมือกับโจวเินไหล นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้ผู้นำพรรคคนต่อไปจาก เหมา เจ๋อตุง คือสมัยของ หั่ว กั๋วเฟิง^{***} ประธานพรรคคอมมิวนิสต์จีน ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติวัฒนธรรม เดินหน้าแก้ไขด้านต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา วัฒนธรรม กองทัพ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม แต่ในเดือนตุลาคมปี ค.ศ.1975 โจเินไหลได้เสียชีวิตลง ทิ้งให้ เติ้งเสี่ยวผิง ต้องเผชิญหน้า กับการแก้ปัญหาและเผชิญกับแก๊งค์สี่คน¹ และในปีต่อมาหลังการเสียชีวิตของประธาน เหมา เจ๋อตุง และการถูกจับกุมของแก๊งค์สี่คน ได้เป็นการสิ้นสุดการปฏิวัติวัฒนธรรมในปี ค.ศ.1976

หลังจากการเสียชีวิตของ โจว เอินไหล และในปีต่อมาแก๊งค์สี่คนถูกจับกุม ในปี ค.ศ.1976 ส่งผลให้ระบบการปกครองเปลี่ยนแปลง เกิดระบบคอมมิวนิสต์รูปแบบใหม่ โดยผสมผสานระหว่างระบบคอมมิวนิสต์และทุนนิยมเข้าด้วยกันโดยที่ยังคงไว้ซึ่งอุดมการณ์ของเหมา เนื่องจาก เติ้ง เสี่ยวผิง ได้เล็งเห็นปัญหาถึงสาเหตุที่ประเทศมีพัฒนาการที่ช้า เนื่องจากการปฏิวัติวัฒนธรรมเมื่อครั้งสมัยของเหมาเจ๋อตุง จึงนำระบบทุนนิยมเข้ามาพัฒนาประเทศ เพราะ เติ้ง เสี่ยวผิงคิดว่า ระบบทุนนิยมเท่านั้นที่จะช่วยประเทศจีนได้ ซึ่งปัจจุบันแนวคิดของเติ้งเสี่ยวผิงนั้นปรากฏความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด ประเทศจีนมีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ

ผลงานของ เติ้ง เสี่ยวผิง ในการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์จีน คือการใช้นโยบาย หนึ่งประเทศสองระบบ ที่มีการใช้กลไกของตลาดแบบทุนนิยมในด้านอุปสงค์และอุปทานและมีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้กำหนดนโยบาย และได้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ^{****} เช่น ฮองกง เซินเจิ้น เซียงไฮ้ ชิงเต่า เป็นต้น

งานศึกษาชิ้นนี้อาจจะเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อความเป็นคอมมิวนิสต์ และเข้าใจถึงโครงสร้างและความเป็นไปของเศรษฐกิจจีนในมุมมองของประวัติศาสตร์

การปฏิวัติทางวัฒนธรรม เป็นขบวนการทางสังคม-การเมืองซึ่งเกิดขึ้นใน [สาธารณรัฐประชาชนจีน](#) ตั้งแต่ปี 1966 [เหมาเจ๋อตง](#) ซึ่งขณะนั้นเป็นประธาน [พรรคคอมมิวนิสต์จีน](#) เป็นผู้ริเริ่มขับเคลื่อน เป้าหมายที่แถลงไว้คือ เพื่อบังคับใช้ [ลัทธิคอมมิวนิสต์](#) ในประเทศโดยการขจัดองค์ประกอบที่เป็น [ทุนนิยม](#) ประเพณีและวัฒนธรรมออกจากวัฒนธรรมจีนและเพื่อกำหนดแนวทางแบบเหมาภายในพรรค

แนวคิดฝ่ายซ้ายจัด** เป็นระบบจำแนกจุดยืน อุดมการณ์ทางการเมืองและพรรคการเมือง การเมืองฝ่ายซ้ายและการเมืองฝ่ายขวามักถูกนำเสนอว่าขัดแย้งกัน แม้ว่าปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มอาจมีจุดยืนฝ่ายซ้ายในประเด็นหนึ่ง และจุดยืนฝ่ายขวาในอีกประเด็นหนึ่งก็ได้ ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นที่กำเนิดของคำดังกล่าว ฝ่ายซ้ายถูกเรียกว่า "ขบวนการเคลื่อนไหว" (party of movement) และฝ่ายขวาถูกเรียกว่า "ขบวนการระเบียบ" (party of order) จุดยืนแบบเป็นกลางเรียกว่า [สายกลาง](#) (centrism) และบุคคลที่มีจุดยืนดังกล่าวเรียกว่า กลุ่มสายกลาง หรือผู้เดินสายกลาง (moderate)

หัว ก้าวเฟิง*** เป็นประธานและกรรมการพรรค คนต่อจากเหมาในปี ค.ศ.1976 ถึงปีค.ศ.1981

เขตเศรษฐกิจพิเศษ**** เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอาณาเขตภายในประเทศที่มีการกำหนดขอบเขตแน่นอน เป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะที่มีการเลือกใช้นโยบายพิเศษที่เปิดกว้างและยืดหยุ่นต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศมากกว่าเขตอื่นๆ ในประเทศ

1. มาดาม เต็งหยง, เต็งเสี่ยวผิง : ว่าด้วยการปฏิวัติวัฒนธรรมและเค้าโครงความคิดเศรษฐกิจจีนใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัทเฮลท์แคร์ พลั๊บบลิซซิ่ง จำกัด, 2546.

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้ เต็ง เสี่ยวผิง ขึ้นมา มีอำนาจปรับปรุงเศรษฐกิจของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

2. เพื่อศึกษาวิธีการของ เต็ง เสี่ยวผิง ในการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์จีนและวางรากฐานเศรษฐกิจจีนใหม่

2.สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้ เต็ง เสี่ยวผิงขึ้นมาเป็นอำนาจปรับปรุงเศรษฐกิจของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

2.1การปฏิวัติวัฒนธรรม (คส.1966-1976)

ต้นทศวรรษ 1960 ฐานะของเหมาในพรรคคอมมิวนิสต์ถูกลดบทบาทลง เขาจึงได้เริ่มรุกกลับในปี 1962 เพื่อปกป้องพรรค จากในสิ่งที่เขาเชื่อว่าการคืบคลานเข้ามาของทุนนิยม และการต่อต้านสังคมนิยม กำลังเป็นภัยต่อประเทศ ในฐานะนักปฏิวัติที่ผ่านร้อนผ่านหนาวจากสถานการณ์อันเลวร้าย เหมาเชื่อว่าระบบการให้รางวัลแก่ชาวนาตามแนวทางปรับปรุงและฟื้นฟูของเต็ง เป็นวิธีการนอกราชการบังหลวงและเป็นการต่อต้านการปฏิวัติและการต่อสู้ทางความคิดในพรรคนำไปสู่การกวาดล้างพวกที่ถูกเรียกว่า “ฝักใฝ่ทุนนิยม” หรือฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดสุดโต่งของเหมา ซึ่งมีตัวแทนคือ หลิวซาวฉี¹ กับเต็งเสี่ยวผิง โดยต่อมาการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นไปอย่างแพร่หลาย ผู้นำสังคมนิยมในยุคนั้นปลุกฝังประชาชนให้ให้ยึดมั่นอย่างเคร่งครัด ใครไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง โดยมีหน่วยงานสนับสนุนที่สำคัญ คือ พวกกองทัพพิทักษ์แดง (Red Guard) ต่อมาในปี 1966 การปฏิวัติวัฒนธรรมระเบิดขึ้น เต็งเสี่ยวผิงประสบกับมรสุมทางการเมือง ถูกปลดออกจากตำแหน่งผู้นำทางการเมืองทั้งหมด และได้รับคำสั่งให้ไปทำงานในโรงงานผลิตรถแทรกเตอร์ในมณฑลเจียงซี

มีนาคม 1973 ได้กลับมาดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง เมษายน 1974 เป็นผู้แทนรัฐบาลจีนในการประชุมวิสามัญสมัชชาที่ 6 ขององค์การสหประชาชาติ มกราคม 1975 ดำรงตำแหน่งรองประธานพรรคคอมมิวนิสต์ รองนายกรัฐมนตรี รองประธานคณะกรรมการกลางการทหาร และหัวหน้าเสนาธิการกองทัพปลดแอกประชาชน

---

¹เต็งเสี่ยวผิง : ว่าด้วยการปฏิวัติวัฒนธรรมและเค้าโครงความคิดเศรษฐกิจจีนใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัทเฮลท์แคร์ พลับพลึงซิ่ง จำกัด, 2546.27.

เมื่อโจวเอนไหล นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ป่วยหนัก เต็งเสี่ยวผิงภายใต้การสนับสนุนของผู้นำเหมาเจ๋อตุง รับหน้าที่ฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายที่เกิดจากการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด ในช่วงปฏิวัติ

วัฒนธรรม ประกอบกับความร่วมมือของประชาชน ทำให้ได้รับผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แต่ต่อมาก็ถูกแก๊งค์ 4 คน ไล่ร้ายป้ายสี จนต้องออกจากตำแหน่งทุกตำแหน่งในเดือนเมษายน ปี 1976 เป็นครั้งที่ 2

2.2 การถูกจับกุมของแก๊งค์สี่คนโดย จอมพลเยี่ยเจียนยง

หลังจากการอสัญกรรมของท่านนายกโจวเินไหล ประชาชนจีนที่ถูกกดขี่โดยแก๊งค์สี่คนและมีความอัดอั้นตันใจ จึงถึงคราวระเบิดขึ้นมาโดย ประชาชนพากันหลั่งไหลมายังจัตุรัสเทียนอันเหมินเป็นจำนวนมาก จากพันเป็นหมื่น จากหมื่นเป็นแสนและแต่ละคนล้วนนำเอาพวงหรีดมาตั้งไว้ที่อนุสาวรีย์วีรชนกลางจัตุรัสเทียนอันเหมิน โดยมีประชาชนได้นำเอาพวงหรีดมาไว้อาลัยท่านนายกโจวที่พวกเขารัก และเคารพบูชาเนื่องในวันเทศกาลเซ็งเม้ง และเป็นการเสียดสีพวกของนางเจียงซิง

ต่อมาในวันที่ 7 เมษายน ค.ศ.1976 ได้มีแถลงการณ์ของพรรคและรัฐบาลประกาศว่าคณะกรรมการกรรมการเมืองมีมติแต่งตั้งให้ หูว์ กั๋วเฟิง ดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการกลางของพรรคและนายกรัฐมนตรี และสั่งปลดรองนายกรัฐมนตรี เต็ง เสี่ยวผิงโดยให้ปลดออกจากทุกตำแหน่ง ซึ่งเป็นการถูกปลดเป็นครั้งที่สอง และครั้งนี้เป็นการปลดที่รุนแรงโดยยังคงไว้เพียงสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เพียงอย่างเดียวว่ากันว่า เหม่าเจี๋ยตุงพูดว่า “ให้เขาเอาบัตรสมาชิกพรรคไว้รอดลูกหลาน” แม้ว่า เต็ง เสี่ยวผิงถูกปลดแต่บรรดานายทหารและผู้นำพรรคที่หลงเหลืออยู่จากการปฏิวัติยังคงเป็นกำลังใจ และคอยผลักดันอยู่ โดยเฉพาะ จอมพลเยี่ยเจียนยง² ได้เข้าพบปะหารือกับ เต็ง เสี่ยวผิง (ในขณะนั้นท่านจอมพลเยี่ยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหม และท่านประธานกองทัพปลดปล่อยประชาชนจอมพลจูเต๋อได้เสียชีวิตไปแล้ว) โดยจอมพลเยี่ยได้ชักชวนให้ เต็ง ไปพบปะกับประธานเหมาด้วยกัน แต่ เต็ง เสี่ยวผิงปฏิเสธพร้อมกับกล่าวว่าตนเองได้เตรียมตัวไว้แล้วที่จะเผชิญกับสิ่งที่เลวร้ายที่สุด แต่ท่านจอมพลยืนยันว่าไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ท่านกับบรรดาสมาชิกพรรครุ่นอาวุโสทั้งหลายก็จะสู้กันต่อไป

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 350-361.

เต็ง เห็นด้วยและทั้งสองก็ตกลงกันว่าจะต่อสู้กันจนถึงที่สุดและจะต้องระมัดระวังถึงวิธีการที่จะใช้ต่อสู้กันด้วย เต็ง เสี่ยวผิงได้เปิดเผยให้จอมพลเยี่ยเจียนยง ได้รู้เป็นคนแรกว่าก่อนที่ท่านนายก โจวจะลาจากโลกนี้ไปได้เคยหารือถึงปัญหาที่จะกำจัดแก๊งค์สี่คนไว้ด้วยและท่านนายก โจว ได้กำชับท่าน เต็งว่า ให้ระมัดระวังเกี่ยวกับวิธีการที่จะใช้จอมพลเยี่ยเจียนยงจึงรับปากกับ เต็ง และหลังจากนั้นท่านก็ได้ส่ง เต็ง ขึ้นเครื่องบินทหารจากปักกิ่งกลับไปยังมณฑลกว่างตงซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของจอมพลเยี่ยเจียนยง คอยรอรับ เต็งและอารักขาอย่างปลอดภัย โดยได้พา เต็งมาหลบพักอยู่ที่ ไป่หยุนซาน “ภูเมฆขาว” ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของเมืองกว่างโจวห่างออกไปราว ๆ 25 กิโลเมตร

เหมาเจ๋อตุงถึงแก่กรรมเมื่อเวลาตีหนึ่งกว่า ๆ ของวันที่ 9 กันยายน ค.ศ.1976 ประเทศจีน ได้มีพิธีไว้อาลัย ต่อเหมาอย่างเป็นทางการในระหว่างวันที่ 11 – 18 กันยายน ค.ศ.1976 แต่เบื้องหลังพิธีการต่าง ๆ ก็คือ แผนการเตรียมการเข้ายึดอำนาจจากแก๊งค์สี่คน³ ของจอมพลเยี่ยนเจี้ยนยง ซึ่งก่อนหน้านั้นนางเจียงชิงอ้างกับ คณะกรรมการกลางพรรคว่า เหมาเจ๋อตุงจะให้นางดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการของพรรค คอมมิวนิสต์ และต่อมาแก๊งค์สี่คนได้เข้าควบคุมสื่อมวลชนส่วนกลางของประเทศได้ อันเป็นความสามารถ สำคัญที่จะปลุกระดมพวกกองกำลังอาสาสมัครเรดการ์ด (RED GUARD) โดยพวกทั้งสี่ได้หวังที่จะขยาย กำลังออกไปหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศ แต่ฐานกำลังที่สำคัญของพวกนี้อยู่ที่เซียงไฮ้ซึ่งอยู่ในความควบคุม ของสมาชิกแก๊งค์ทั้งสี่คือ นางเจียงชิง จางซุนเฉียว หวางหงเหวิน และเหยาเหวินหยวน

---

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 393.

นายกรัฐมนตรี หวี กั๋วเฟิง เลือกที่จะเข้าข้างท่านจอมพลเยี่ยนเจี้ยนยงโดยที่ เต็ง เสี่ยวผิงถูกกันออกไป บรรดาสมาชิกพรรคอาวุโสที่หลงเหลืออยู่ จึงพากันหันมาฝากความหวังไว้ที่ท่านจอมพลเยี่ยนเจี้ยนยง และ พร้อมที่จะสนับสนุนเท่าที่สามารถจะทำได้โดยที่พวกแก๊งค์ทั้งสี่ไม่รู้ตัว

แผนการปฏิวัติของท่านจอมพลเยี่ยนเจี้ยนยงเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยในวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ.1976 เวลาสองทุ่มตรงสมาชิกคณะกรรมการทหารของพรรค ผู้บัญชาการทหารประจำ กองบัญชาการต่าง ๆ กองบัญชาการกองทัพบก เรือ อากาศ รวมถึงกองกำลังชายฝั่งและกองกำลังรักษา พรมแดนล้วนได้รับคำสั่งให้เตรียมพร้อมเพื่อปฏิบัติการและตอบโต้การใช้กำลังของแก๊งค์สี่คน ได้อย่าง ฉับพลัน

แผนการของจอมพลเยี่ยนเจี้ยนยงได้เลือกเอาจังหวะที่ หวี กั๋วเฟิง ได้เรียกประชุมคณะกรรมการประจำ กรรมการเมืองในวันที่ 6 ตุลาคม ซึ่งจะเริ่มประชุมในเวลาสองทุ่มเช่นกัน เมื่อถึงเวลาประชุมนายกรัฐมนตรี หวี กั๋วเฟิง ลูกขึ้นอ่านแถลงการณ์ของคณะปฏิวัติ โดยมีท่านจอมพลเยี่ยนเจี้ยนยง เป็นหัวหน้า ระบุว่าบัดนี้ คณะผู้ก่อการ ได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจจากแก๊งค์สี่คนได้เรียบร้อยแล้ว คณะปฏิวัติได้ระบุนความผิดของแก๊งค์ สี่คนในการคัดค้านพรรคและประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ มากมาย จึงให้ควบคุมตัวไว้เพื่อทำการสอบสวน

และดำเนินคดีต่อไป หลังจากนั้นกองกำลังคณะปฏิวัติก็ได้เข้าควบคุมสถานีวิทยุและโทรทัศน์ สำนักงานหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ แล้วท่านจอมพลเขี้ยวเงินยง ก็ได้โทรศัพท์ไปบอกเพื่อนนายพลต่างๆและไปบอกข่าวดีให้กับ เต็ง เสี่ยวผิงให้รีบกลับมารับตำแหน่งต่าง ๆ ตามเดิม

ตามแผนการของท่านจอมพลเขี้ยวเงินยง การจับกุมพวกแก๊งค์สี่คนยังไม่มีเปิดเผยออกไปทางสื่อให้ประชาชนทราบ คงยังปิดข่าวกันให้เป็นที่พิศวงของฝ่ายพรรคพวกของแก๊งค์สี่คน โดยเฉพาะฐานกำลังของแก๊งค์ที่เขี้ยวไฮ้เพราะผู้นำคนสำคัญ ๆ เดินทางไปตามข่าวคราวที่ปักกิ่งแล้วก็หายไปเฉย ๆ ไม่ได้ข่าวคราว ไม่มีการติดต่อกลับ พยายามส่งคณะผู้แทนไปปักกิ่งเพื่อสอบถาม ก็ปรากฏว่าหายไปอีกได้แต่รอคอยและคาดเดาเหตุการณ์ไปเรื่อยเปื่อย ท่านจอมพลได้รอเวลาอยู่หลายวันจึงได้ประกาศให้ประชาชนได้รับทราบกันทั่วประเทศ ในวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ.1976 ได้มีการแถลงการณ์อย่างเป็นทางการว่า “เพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการกลางเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ.1976 เต็ง เสี่ยวผิงได้กลับมาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทุกตำแหน่งดังเดิม”

วันที่ 21 ตุลาคม ค.ศ.1976 ได้มีการแถลงอย่างเป็นทางการว่าแก๊งค์สี่คนได้ถูกจับกุมไว้หมดแล้ว⁴ ปรากฏว่า จตุรัสเทียนอันเหมินแน่นไปด้วยประชาชนจีนเป็นล้านคนที่มาฉลองชัยชนะกันด้วยความชื่นชมยินดี ในวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ.1976 ชาวเขี้ยวไฮ้ก็ออกมาฉลองกันตามถนนหนทางเป็นล้านคนเหมือนกัน ประมาณว่าชาวจีนทั่วประเทศราว 50 ล้านคน ออกมาชุมนุมและเดินขบวนแสดงความยินดีกันทั่วทั้งประเทศ ร้านต่าง ๆ ที่ขายเหล้าก็มีผู้คนไปซื้อเหล้าจนหมดร้านภายในช่วงเวลาเพียงสองสามชั่วโมงเท่านั้น นับเป็นการฉลองกันอย่างแท้จริงต่อข่าวที่ทุกคนมีความยินดีทั่วหน้ากัน

นับเป็นจุดจบของการปฏิวัติวัฒนธรรม และ เต็ง เสี่ยวผิงที่มีความเก่งกล้าในเรื่องการพัฒนาประเทศโดยเป็นทายาทและความหวังของท่านนายกรัฐมนตรี โจว เอินไหลและบรรดาสมาชิกอาวุโสของพรรคที่พากันปฏิวัติก่อร่างสร้างประเทศมาด้วยกัน จนในที่สุดประเทศจีนใหม่ก็ปรากฏความยิ่งใหญ่อลังการ มาให้พวกเราได้เห็นกันมาจนกระทั่งทุกวันนี้

---

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 396.

2.3 การกลับเข้าสู่งานบริหารของ เต็งเสี่ยวผิงในวาระต่างๆ

ในเดือนตุลาคม ค.ศ.1976 แก๊งค์ 4 คนถูกล้มล้างลง พร้อมกับการสิ้นสุดของปฏิวัติวัฒนธรรม เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1977 ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 10 เต็มคณะครั้งที่ 3 มีมติให้ เต็งเสี่ยวผิงกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้นำในรัฐบาลอีกครั้ง ต่อมาในเดือนสิงหาคมปี ค.ศ.1977 ในที่ประชุมผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์จีนทั่วประเทศครั้งที่ 11 เต็งเสี่ยวผิงได้รับการแต่งตั้งเป็นรองประธานพรรคคอมมิวนิสต์ เดือนมีนาคม ค.ศ.1978 ได้รับเลือกเป็นประธานสภาที่ปรึกษาทางการเมือง ท่านเสนอให้มีการทบทวนนโยบายที่ผิดพลาดในอดีต และให้พรรคหันมามุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก ต่อมาในเดือนธันวาคม ค.ศ.1978 ในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 11 เต็มคณะครั้งที่ 3 เป็นการเปิดศักราชใหม่ของประเทศ ทั้งในด้านการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและการพัฒนาระบบสังคมนิยมพิเศษหรือสังคมนิยมประชาธิปไตยแบบจำเพาะของจีน ภายใต้การนำของ คณะกรรมการบริหารพรรครุ่นที่สอง ซึ่งมีเต็งเสี่ยวผิงเป็นแกนนำ ต่อมากลางปี ค.ศ.1981 ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 11 เต็มคณะครั้งที่ 6 ได้มีการทบทวนแนวคิดของเหมาเจ๋อตงตามหลักเหตุผล และมีมติให้คงไว้ซึ่งความสำคัญของอดีตผู้นำเหมาในทางประวัติศาสตร์ ในการประชุมครั้งนั้น เต็งเสี่ยวผิงได้รับเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการกลางการทหาร

ในท้ายที่สุดในเดือนพฤศจิกายนปี ค.ศ.1989 ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 13 เต็มคณะครั้งที่ 5 เต็งเสี่ยวผิง ได้ลาออกจากตำแหน่งประธานคณะกรรมการกลางการทหาร และได้ส่งมอบตำแหน่งผู้นำประเทศแก่เจียงเจ๋อหมิน ผู้นำประเทศรุ่นที่ 3

3.ในการปรับปรุงพรรคคอมมิวนิสต์จีนและวางรากฐานเศรษฐกิจจีนใหม่ในช่วงปี ค.ศ.1976-1989

3.1ทฤษฎีเติ้งเสี่ยวผิง

ได้เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ปฏิวัติวัฒนธรรมและวิกฤตการณ์ล่มสลายของสหภาพโซเวียต สถานการณ์โลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสถานการณ์ภายในประเทศจีนได้เข้าสู่การพัฒนาอย่าง สันติทำให้ เติ้ง เสี่ยวผิง สร้างสังคมนิยมแนวใหม่เพื่อความอยู่รอดของประเทศจีน เติ้ง เสี่ยวผิง ได้วิเคราะห์ สรุปรบเรียนจากประสบการณ์ด้านการสร้างสังคมนิยมของประเทศจีน ในอดีตทั้งในแง่ที่ประสบผลสำเร็จ และล้มเหลวและจากประสบการณ์การสร้างสังคมนิยมของประเทศสังคมนิยมอื่นๆในโลกในอดีตที่ผ่านมา ทั้งด้านที่ เคยประสบความสำเร็จและความล้มเหลว จนได้บทสรุปเกี่ยวกับการพัฒนาลัทธิมาร์กซ์มาใช้ใน ขั้นตอนการพัฒนาสังคมนิยมของจีน โดยได้สร้างสรรค์พัฒนาลัทธิมาร์กซ์ในบริบทใหม่ คือ ความคิดใหม่ วิสัยทัศน์ใหม่ และความแตกฉานใหม่ในทางทฤษฎี ด้วยการเสนอแนวทางใหม่ที่ว่า การสร้างสังคมนิยม จีน ใหม่จะต้อง “ปลดปล่อยความคิด มองปัญหาและจัดการปัญหาตามสภาพความเป็นจริง”⁵ ของสังคมนิยม คัดค้านแนวทางคัมภีร์นิยม ทฤษฎีต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติ ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริงและ เหมาะสมกับกาลเวลาของยุคสมัย แนวความคิดนี้ ต่อมาได้รับการยอมรับและบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญของจีน ที่เรียกว่า “ทฤษฎี เติ้ง เสี่ยวผิง” (邓小平理论) (Deng Xiao Ping Theory)

⁵บุญศักดิ์ แสงระวี 90ปีพรรคคอมมิวนิสต์จีน.(กรุงเทพฯ:ตลาดา พ.ศ.2555),20

พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ให้คำจำกัดความว่า “ทฤษฎีเต็งเสี่ยวผิง” คือ ทฤษฎีการสร้างลัทธิสังคมนิยมแบบมีอัตตลักษณ์ของจีน

ในปี ค.ศ.1979 หลังการขึ้นนำของ เต็ง เสี่ยวผิง มีการประชุมทางวิชาการเศรษฐศาสตร์เป็นครั้งที่ 2 ประเด็นสำคัญที่วิเคราะห์กันก็ยังคงเป็น “กฎแห่งมูลค่า”^{*} (Law of Value) ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและใช้ได้ในระบบเศรษฐกิจของจีนหรือไม่ จากประเด็นที่พิจารณาทั้งสองข้อ ส่อให้เห็นว่า นักวิชาการจีนกำลังยอมรับกฎของทุนนิยมบางอย่างและจะนำมาซึ่งเศรษฐกิจการตลาด

ในระบบเศรษฐกิจของทฤษฎีเต็งเสี่ยวผิงสอดคล้องกับระบอบการเมืองสังคมนิยมจะประกอบด้วยองค์เศรษฐกิจ 5 ประเภท

- 1.เศรษฐกิจรัฐวิสาหกิจ คือระบบที่ผสมผสานระหว่างระบบทุนนิยมและสังคมนิยม คือใช้ระบบการแข่งขันระบบตลาด และกลไกราคา ขณะเดียวกันก็ใช้การวางแผนจากส่วนกลาง
- 2.เศรษฐกิจสหกรณ์
- 3.เศรษฐกิจทุนนิยมแห่งรัฐ คือรัฐเป็นเจ้าของ โดยทำตัวเหมือนนายทุนทั่วไปซึ่งรวมถึงการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน
- 4.เศรษฐกิจทุนนิยมส่วนบุคคล
- 5.เศรษฐกิจผู้ผลิตสินค้ารายย่อยหรือเศรษฐกิจกึ่งธรรมชาติ หมายถึงพวกหัตถกรรม การค้าขายรายย่อย หรือเกษตรกรทำการผลิตเบ็ดเตล็ด

---

^{*}“กฎแห่งมูลค่า” (Law of Value) เป็นแนวคิดที่สำคัญในการวิจารณ์คาร์ลมาร์กซ์ดังนั้นค่าแลกเปลี่ยนมีความผันผวนของสินค้าโภคภัณฑ์ (ผลิตภัณฑ์แลกเปลี่ยน)

ในปี 1986 เต็งเสี่ยวผิงได้กล่าวว่า “เราจะไม่ยอมให้เกิดชนชั้นนายทุนใหม่ การร่ำรวยไม่ใช่บาป แต่การร่ำรวยที่เราพูดถึงไม่ใช่การร่ำรวยที่พวกคุณพูด ทรัพย์สินสมบัติของสังคมนิยมเป็นของประชาชน การร่ำรวยของสังคมนิยมคือร่ำรวยพร้อมกันทั้งมวลชน หลักการของสังคมนิยมข้อแรกก็คือพัฒนาการผลิต ข้อสองคือร่ำรวยพร้อมกัน เรายอมให้คนจำนวนหนึ่งดีขึ้นมาก่อน ให้ท้องถิ่นบางส่วนดีขึ้นมาก่อน เป้าหมายก็คือให้การร่ำรวยพร้อมกันปรากฏเป็นจริงเร็วขึ้น เพราะเหตุฉะนั้น นโยบายของเราคือไม่ทำให้สังคมนิยมแตกหัก ก็คือไม่ทำให้คนที่รวยเร็วยิ่งรวย คนที่จนอยู่ยิ่งจน จะไม่ยอมให้เกิดชนชั้นนายทุนใหม่” และ “(สิ่งเหล่านี้) ไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติในขบวนการพัฒนาการผลิต แต่เกิดขึ้นโดยผ่านแนวทาง เข้มมุง นโยบายของพรรค ดำรงออกซึ่งบทบาทของการนำของพรรคและของอำนาจรัฐสังคมนิยม” ในการให้สัมภาษณ์แก่ Mike Wallace พิธีกรดังของ CBS

3.2 การบริหารงานและวางรากฐานเศรษฐกิจจีนภายใต้ทฤษฎีเต็งเสี่ยวผิง

พื้นฐานทางทฤษฎีที่นำมาสู่เศรษฐกิจสังคมนิยมการตลาดของจีนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ฉะนั้น โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงนี้ ทฤษฎีเต็งเสี่ยวผิงจึงไม่ใช่ผลงานหรือความคิดของ เต็ง เสี่ยวผิงแต่ผู้เดียว หากเป็นผลงานคิดค้นมาเป็นเวลายาวนานของนักวิชาการจีนโดยรวม ที่คิดค้นกันมาตั้งแต่ยุคตั้งประเทศใหม่ๆ แม้จะต้องสะดุดหยุดชะงักไปในช่วงหนึ่ง และได้มาพลิกฟื้นอีกครั้งในการประชุมครั้งที่สองในปีค.ศ. 1979 ทฤษฎีเต็งเสี่ยวผิงไม่ใช่ทฤษฎีที่สมบูรณ์แบบแต่เป็นทฤษฎีที่พัฒนาตลอดเวลา แม้แต่ เต็ง เสี่ยวผิงเองก็กล่าวว่า การปฏิรูปเปิดกว้างก็ดี เศรษฐกิจการตลาดสังคมนิยมก็ดี ล้วนเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวอย่างในอดีต เรายังขาดประสบการณ์ จึงต้องใช้วิธีการก้าวไปทีละก้าวอย่างระมัดระวัง

การเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจของจีนครั้งใหญ่ครั้งนี้ ถ้าจะว่าไปแล้วก็เสมือนนำเงินกลับไปในยุคของสังคมนิยมได้ทำลายนายทุนและชนชั้นนายทุนน้อยไป แต่การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ เต็ง เสี่ยวผิงได้สร้างนายทุนและชนชั้นนายทุนน้อยขึ้นมาใหม่ และดูเหมือนว่าจะมีอำนาจเศรษฐกิจมากกว่าเก่าด้วยซ้ำ

ทฤษฎีเต็งเสี่ยวผิงจะนำไปสู่การเจริญเติบโตใหญ่ของเศรษฐกิจกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลควบคู่ไปกับการเติบโตใหญ่ของเศรษฐกิจกรรมสิทธิ์รวม และก็จะไม่มีใครสงสัยว่าประเทศจีนกำลังก้าวไปสู่ระบบทุนนิยม เพราะเงินประกาศชัดแล้วในเจตนาตั้งแต่ตั้งประเทศใหม่ว่า ทิศทางการพัฒนาก็คือเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบสังคมนิยม แต่เมื่อเกิดความผิดพลาดในการพัฒนาประเทศ จึงต้องถอยมาตั้งหลักกันใหม่ ทำให้ดูเหมือนว่าเงินยอมรับความพ่ายแพ้ในการพัฒนาไปสู่สังคมนิยมและหันก้าวไปสู่ทุนนิยม จีนไม่เคยรับว่าเศรษฐกิจการตลาดเป็น

ของผูกขาดของทุนนิยม และจะนำเงินไปสู่ทุนนิยม เต็งเสี่ยวผิงเคยกล่าวไว้ว่า “ทุนนิยมก็มีการวางแผน แล้วสังคมนิยมทำไมจะมีการตลาดไม่ได้ การรับเศรษฐกิจการตลาดจึงไม่ได้หมายความว่าเงินกำลังเดินไปสู่ทุนนิยม” จีนถือว่าเศรษฐกิจการตลาดเป็นเพียงสิ่งเสริมส่วนประกอบของระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม เศรษฐกิจภาครัฐยังเป็นเศรษฐกิจภาคสำคัญของจีน ผลผลิตมวลรวมจากภาครัฐวิสาหกิจจะต้องมีส่วนเหนือกว่าภาคเอกชน ทรัพย์สินรวมกันของภาครัฐวิสาหกิจจะต้องมากกว่าภาคเอกชน จึงได้เห็นว่ามีในปัจจุบัน จีนจะปล่อยให้ภาคเอกชนควบคุมการผลิตด้านสิ่งอุปโภคบริโภคทั่วไปเกือบทั้งหมด แต่ภาคเศรษฐกิจสำคัญกลับถูกยึดครองโดยรัฐ ภาครัฐวิสาหกิจหลายแห่งของจีนได้กลายเป็นบริษัทข้ามชาติไปแล้ว

นักวิชาการของจีนมีจุดยืน มุมมองที่ต่างจากนักวิชาการทุนนิยม อันเนื่องจากพื้นฐานทางทฤษฎีที่ต่างกัน นักวิชาการจีนเป็นพวกนักลัทธิมาร์กซ์ จะยึดหลักวัตถุนิยมวิภาษวิธีและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของมาร์กซ์ มาร์กซ์ได้วิจารณ์ถึงปัญหาและจุดจบของระบอบทุนนิยมอย่างแหลมคม นักวิชาการจีนย่อมทราบซึ่งในเรื่องเหล่านี้ จึงควรรับเฉพาะส่วนดีของระบอบทุนนิยมที่ส่งเสริมการผลิต และจะไม่ปล่อยให้ความคิดทุนนิยมสามานย์เข้ามาบดบังทาบตาในประเทศจีน

จีนทำทุกอย่างด้วยความระมัดระวัง ทุกอย่างจะต้องทำจุดทดลองก่อน ตัวอย่างเช่นการเปิดประเทศก็เริ่มที่ เซินเจิ้น ก่อน หาบทเรียนประสบการณ์ แล้วจึงนำไปสู่ที่อื่น เต็ง เสี่ยวผิงกล่าวไว้ว่า “วิธีการของเราคือสรุปบทเรียนตลอดเวลา ถ้าผิดพลาดก็รีบแก้ไข”

การล่มสลายของสหภาพโซเวียตได้ทำให้จีนศึกษาเป็นบทเรียน และคิดว่าประเทศจีนจะไม่ซ้ำรอยความผิดพลาด

เซินเจิ้นเป็นเมืองแรกที่ทดลองเปิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อมาได้เปิดเมืองทำอีก14ทำในปี ค.ศ.1978 และเปิดเมืองอื่นๆอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา

เขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วยเมืองต่างๆดังนี้

เซินเจิ้น จูไห่ เซี่ยเหมิน ชัน โถว เกะไหหล่า

ในความเป็นจริงปัจจุบันทุกมณฑล ทุกเมืองยังคงมีเขตในลักษณะเขตเศรษฐกิจเปิดของตนเองที่ดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ว่าจะดูจากความหมายในมิติใดก็ยังคงเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพียงแต่ว่าไม่ได้เป็นรูปแบบในนามของระดับประเทศ

เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอาณาเขตภายในประเทศที่มีการกำหนดขอบเขตแน่นอน เป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะที่มีการเลือกใช้นโยบายพิเศษที่เปิดกว้างและยืดหยุ่นต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศมากกว่าเขตอื่นๆ ในประเทศเป็นเขตที่รัฐบาลจีนดำเนินนโยบายพิเศษในการอนุญาตให้วิสาหกิจต่างชาติหรือส่วนบุคคล รวมทั้งเงินโพ้นทะเล และเพื่อนร่วมชาติฮ่องกงและมาเก๊าทำการลงทุนในประเทศจีน ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษผู้ลงทุนชาวต่างชาติจะได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าในเรื่องของการนำเข้าเครื่องจักรอุปกรณ์ การนำเข้าวัตถุดิบ การนำเข้าชิ้นส่วนประกอบ การส่งออกสินค้าสำเร็จรูปการได้รับส่วนลดและยกเว้นในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มเงินตราต่างประเทศและการโอนกำไรออกนอกประเทศ สิทธิการใช้ที่ดินพิธีการการเข้าประเทศและการพักอาศัยของนักธุรกิจต่างชาติ ครอบครัวและผู้ติดตาม เป็นต้น

กล่าวในด้านลักษณะพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเขตเศรษฐกิจที่ประเทศจีนเลือกใช้นโยบายที่พิเศษและมาตรการที่ยืดหยุ่นในการดึงดูดเงินทุนจากภายนอก โดยเฉพาะเงินทุนต่างชาติที่ทำให้เกิดนวัตกรรมสร้างสรรค์ กล่าวในด้านประโยชน์ที่ได้ เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นหน้าต่าง กองหน้าและสนามทดลองของการเปิดประเทศปฏิรูปเศรษฐกิจและการรังสรรค์ความทันสมัยของประเทศ

ลักษณะพิเศษที่สำคัญ

1. เงินทุนที่ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจในเขตพิเศษนี้ใช้เงินทุนต่างชาติเป็นสำคัญ
2. กิจกรรมเศรษฐกิจในเขตพิเศษนี้ เป็นไปตามกลไกตลาดเป็นสำคัญ
3. ให้สิทธิพิเศษทางการค้าและการอำนวยความสะดวกแก่นักธุรกิจผู้เข้ามาลงทุนก่อน
4. รัฐได้ให้อธิปไตยทางเศรษฐกิจแก่เขตพิเศษนี้มากกว่าที่อื่น

คำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” นี้ เริ่มมีการกล่าวถึงตั้งแต่ ค.ศ.1979 และเริ่มดำเนินการที่เซินเจิ้น โดยเนื้อแท้แล้ว เขตเศรษฐกิจพิเศษก็เป็นรูปแบบหนึ่งของเมืองท่าเสรีของโลก ใช้มาตรการให้สิทธิพิเศษทาง

ภาษี เป็นเครื่องมือในการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการลงทุน เพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ และนำเข้าเทคโนโลยีที่ทันสมัยและวิธีการบริหารจัดการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อบรรลุเป้าหมายในการผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของเขตพิเศษนี้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่พิเศษ มาตรการที่ยืดหยุ่นและกลไกการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจที่พิเศษ รวมทั้งการยื่นหยัดเป้าหมายการพัฒนาที่เปิดกว้างต่อเศรษฐกิจนอกประเทศ

ลักษณะพิเศษของรากฐานเศรษฐกิจในเขตพิเศษ

จัดหาเงินทุนจากทุนต่างชาติเป็นสำคัญ

องค์ประกอบสำคัญทางเศรษฐกิจเกิดจากวิสาหกิจ “เงินทุน 3 ส่วน” (คือทุนต่างชาติ ทุนเงินโพ้นทะเล และทุนฮ่องกง มาเก๊า)

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จำหน่ายยังต่างประเทศเป็นสำคัญ

กลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเกิดจากการปรับตัวตามกลไกตลาดภายใต้การชี้นำและวางแผนของรัฐเป็นสำคัญ

เขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ประสานกับการพัฒนาการค้าสัมพันธ์ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในยุคที่ 3 เช่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การบริการด้านการเงิน และการบริการอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

องค์ประกอบทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เศรษฐกิจรัฐวิสาหกิจแบบสังคมนิยม

เศรษฐกิจรวมศูนย์แบบสังคมนิยม

เศรษฐกิจการลงทุนโดยทุนต่างชาติ

เศรษฐกิจการร่วมทุนและการร่วมมือระหว่างทุนจีนและต่างชาติ

เศรษฐกิจส่วนบุคคล

นอกจากนี้ ยังมีธุรกิจสามแปรรูปกับหนึ่งตอบแทน (นั่นคือแปรรูปจากวัตถุดิบ เปลี่ยนแปลงรูปแบบผลิตภัณฑ์ แปรรูปจากชิ้นส่วนประกอบและธุรกิจการค้าต่างตอบแทน) ในกรณีนี้ ธุรกิจ “ทุน 3 แบบ” (การร่วมทุนต่างชาติ ความร่วมมือกับต่างชาติ และทุนเอกเทศของต่างชาติ) และธุรกิจ “สามแปรรูปกับหนึ่งตอบแทน” เป็นรูปแบบสำคัญที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของจีน ใช้ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ

ประสบการณ์พื้นฐาน

เกือบ 10 ปีมาแล้ว ประสบการณ์พื้นฐานที่สำคัญของประเทศไทยในการรังสรรค์และพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีดังนี้ ทำให้เกิดบรรยากาศการลงทุน ทั้งบรรยากาศการลงทุนด้านวัตถุและด้านบุคลากร ประการแรก ทางด้านวัตถุดิบ เห็นได้จากการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ที่สำคัญคือ “7 ท่อถึงและ 1 ปรับปรุง” ดังนี้ ไฟฟ้าทั่วถึง น้ำประปาและแหล่งน้ำทั่วถึง ถนนทั่วถึง การสื่อสารทั่วถึง แหล่งเชื้อเพลิงทั่วถึง การระบายของเสียทั่วถึง การแก้ปัญหาอุทกภัยทั่วถึง และการปรับปรุงที่ดินทั่วถึง

ประการหลังทางด้านบุคลากรนั้น มีดังนี้

ทำให้เกิดเงื่อนไขที่ดีทางการปกครอง (สร้างเสถียรภาพและระบบกฎหมายที่ครบถ้วนทางด้านการเมืองการปกครอง สังคม และนโยบาย)

สร้างความสามารถในการบริหารจัดการ (เช่น ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่รัฐ)

สร้างเงื่อนไขที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ (เช่น เสถียรภาพค่าเงินและราคาสินค้า ระบบการควบคุมดูแลเงินตราต่างประเทศ การบริการด้านการเงิน และข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งสิทธิส่วนบุคคลที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น) เพิ่มคุณภาพของประชากรและคุณภาพของตลาด

มีนโยบายที่ให้สิทธิพิเศษ (เช่น การจัดเก็บภาษี) นอกจากนี้ การประสานอย่างกลมกลืนระหว่างการนำเข้าจากภายนอกและความสัมพันธ์กับภายในเป็นบทบาทหลักของเขตพิเศษนี้ ในฐานะของการเป็น “หน้าต่าง 4 บาน” (คือหน้าต่างของเทคโนโลยี ความรู้ การบริหารจัดการ และนโยบายต่อภายนอก) และเป็นพืดที่มีทิศทาง 2 ด้าน (คือต่อภายนอกและต่อภายใน)

ประสบการณ์ประเด็นสุดท้ายคือ ความพยายามในการเสาะหาและสร้างรูปแบบกลไกทางเศรษฐกิจของเขตพิเศษที่มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อกฎระเบียบของตลาดระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงต้องมีการเดินหน้าปฏิรูปชุดใหญ่ทั้งทางด้านระบบการวางแผน การกำกับควบคุม ระบบการ

บริหารจัดการวิสาหกิจ ระบบการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน กลไกการไหลเวียน กลไกราคา ระบบแรงงาน บุคลากรและค่าแรง และระบบการเงินการคลัง

เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเศจีน

เขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงิน (พื้นที่ 327.5 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษจูไห่ (121 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษเซี่ยเหมิน (131 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษซันโถว (52.6 ตารางกิโลเมตร) เขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะไหหลำ (33,920 ตารางกิโลเมตร)

ความเป็นจริงปัจจุบันทุกมณฑล ทุกเมืองยังคงมีเขตในลักษณะเศรษฐกิจเปิดของตนเองที่ดำเนินนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ว่าจะดูจากความหมายในมิติใดก็ยังคงเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพียงแต่ว่าไม่ได้เป็นรูปแบบในนามของระดับประเทศ

ความหมายของการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ อยู่ที่

1. สามารถอาศัยทุนต่างชาติในการนำเข้าเทคโนโลยี ยกกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์
2. สามารถอาศัยช่องทางการจัดจำหน่ายของธุรกิจต่างชาติ สนองตอบความต้องการและธรรมเนียมของตลาดระหว่างประเทศ ส่งผลต่อการขยายการส่งออก และเพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ
3. มีประโยชน์ต่อการนำเข้าเทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้รับรู้และเข้าใจข้อมูลของเศรษฐกิจโลก
4. มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้บทเรียนการบริหารจัดการแผนใหม่ และการฝึกอบรมบุคลากรด้านการบริหาร
5. สามารถขยายเส้นทางออกสู่โลกภายนอกของจีน และเป็นหน้าต่างที่ประชาคมโลกจะมีต่อนโยบายการปฏิรูปและการเปิดประเทศของจีน

4.สรุป

หลังสงครามกลางเมืองสิ้นสุดลงในปี ค.ศ.1949 พรรคคอมมิวนิสต์สามารถยึดประเทศได้ จึงพยายามบังคับใช้ความเป็นคอมมิวนิสต์และจัดระบอบทุนนิยมด้วยวิธีการปฏิวัติวัฒนธรรมในปี ค.ศ.1966 ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ประเทศจีนหยุดชะงัก โดยเหมา เจ๋อตุง ประธานพรรคคอมมิวนิสต์จีน และผู้ที่มีแนวคิดฝ่ายซ้ายจัดและแก๊งค์สี่คน โดยการนำของ นางเจียงชิงภรรยาคนเล็กของประธานเหมาและ โจว เอินไหล ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยให้เหตุผลว่าการให้รางวัลชาวนาของ เต็ง เสี่ยวผิงเป็นการน้อราชบังหลวง เป็นวิธีการของพวกทุนนิยม ส่งผลให้เต็ง โคนปลดออกจากทุกตำแหน่งลงเหลือไว้ให้แต่ตำแหน่งสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ การปฏิวัติวัฒนธรรมอย่างสุดโต่งนี้ไม่เพียงแต่ได้ทำลายชนชั้นนายทุนเก่าไปเท่านั้นแต่ได้ทำลายเศษซากศักดินาในสังคมจีนที่มีอย่างยาวนานมาถึงกว่า2000ปี และยังได้ทำลายกำลังการผลิตของจีนไปด้วย ประเทศจีนต้องประสบกับปัญหาขัดแย้งภายในของพรรคฯ การโจมตีทำลายชีวิตและทรัพย์สินของหน่วย เรดการ์ด(REDA GUARD) ต่อกลุ่มที่มีพฤติกรรมรับใช้นายทุนเยาวชนที่ประพฤติตัวแบบชนชั้นกลาง แม้แต่เชื้อถนนวนหนทางที่มีลักษณะเจ้าขุนมูลนายก็มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ บรรดาอาจารย์และข้าราชการระดับต่างๆ จะต้องอยู่ภายใต้คำวินิจฉัยของหน่วย เรดการ์ด(REDA GUARD)ว่า มีการกระทำความผิดไปในทางรับใช้นายทุนและชนชั้นกลางหรือไม่ ส่งผลเกิดความโกลาหลขึ้นทั่วประเทศจีน จนกระทั่งเหมาเสียนชีวถึงปี ค.ศ.1976 เป็นเวลา10ปีที่ประเทศจีนต้องหยุดชะงัก และในท้ายที่สุดจอมพลเยี่ยเจี่ยนยงได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจจากแก๊งค์สี่คนในวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ.1976

เต็ง เสี่ยวผิงเป็นชาวกว่างอันแห่งมณฑลเสฉวน ของจีน เกิดเมื่อวันที่22สิงหาคมปีค.ศ.1904 เคยชื่อ เต็ง เซียนเล็ง ส่วนชื่อที่ใช้ในการเข้าเรียนครั้งแรกในโรงเรียนคือ เต็ง ซีเสียน เมื่ออายุขวบก็ได้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อสำเร็จการเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นเวลา6ปีก็ได้ สอบเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาแห่งอำเภอกว่างอัน เมื่อ ฤดูใบไม้ร่วงปีค.ศ.1919 เต็ง เสี่ยวผิงได้สอบเข้าเรียนต่อใน โรงเรียนเตรียมการแห่งนครจุงกิงเพื่อไปศึกษาที่ฝรั่งเศส เมื่อฤดูร้อนปีค.ศ.1920 ได้ไปศึกษาต่อที่ฝรั่งเศส แต่เขาต้องทำงานหนักในโรงงาน เพื่อประหยัดค่าเล่าเรียน เมื่อปีค.ศ.1922 เต็ง เสี่ยวผิง ได้สมัครเข้าร่วมสันนิบาตเยาวชนสังคมนิยมแห่งชาติจีน เมื่อปีค.ศ.1924 ได้สมัครเข้าร่วมพรรคคอมมิวนิสต์จีนอย่างเป็นทางการ และเมื่อต้น ปีค.ศ.1926 ได้ไปศึกษาต่อที่โซเวียต

เมื่อช่วงฤดูใบไม้ผลิปีค.ศ.1927 เต็ง เสี่ยวผิงสำเร็จการศึกษาและ กลับสู่จีน พรรคคอมมิวนิสต์จีน

ระหว่างสงครามปลดปล่อยประชาชน* (ค.ศ. 1927-1950) เข้าร่วมรบในสมรภูมิตั้งที่ราบจางหยวน ซึ่งได้แก่ พื้นที่ใต้เขตแม่น้ำเหลือง มณฑลเหอหนัน ตะวันตกของมณฑลชานตง และภาคใต้ของมณฑลเหอเป่ย์ และเจียงซี เป็นกรรมการฝ่ายบริหารสนามรบที่ 2 เลขธิการของรัฐบาลกลางเขตจางหยวนและอาณาเขตทางภาคตะวันออกของประเทศ

ในช่วงสงคราม เต็ง เสี่ยวผิง เป็นผู้บัญชาการในสมรภูมิตั้งเขตจางหยวน และอาณาเขตทางภาคตะวันออกของประเทศ อาทิ มณฑลชานตง เจียงซู เจ้อเจียง อันฮุย เป็นต้น สามารถยึดฐานที่มั่นของก๊กมินตั๋งเป็นบริเวณกว้าง อาทิ นานกิง ศูนย์บัญชาการของก๊กมินตั๋ง เซียงไฮ้ มณฑลเจ้อเจียง อันฮุย เจียงซี เป็นต้น

และในเดือนกันยายน 1949 ได้รับเลือกเป็นกรรมการรัฐบาลประชาชน เข้าร่วมในการพิธีสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน หนึ่งเดือนต่อมา ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งชาติ นำทัพบุกภาคใต้และภาคตะวันตก ตั้งแต่มณฑล ยูนนาน กุ้ยโจว จนถึงเสฉวน และร่วมนำทัพในการรบปลดปล่อยทิเบต ระหว่างนั้นดำรงตำแหน่งเป็นเลขธิการอันดับหนึ่งของกรมการกลางพรรคฯภาคตะวันตกเฉียงใต้ รองประธานกรมการทหารภาคตะวันตกเฉียงใต้ กรมการทหารฝ่ายบริหารภาคตะวันตกเฉียงใต้

สงครามปลดปล่อยประชาชน* (ค.ศ. 1927-1950) เป็นสงครามกลางเมือง ผู้รับกันระหว่างพรรคก๊กมินตั๋ง พรรคปกครองสาธารณรัฐจีนกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน เพื่อแย่งชิงการควบคุมประเทศจีน ซึ่งลงเอยด้วยการแตกออกเป็นสองประเทศ คือ สาธารณรัฐจีนบนเกาะไต้หวัน กับสาธารณรัฐประชาชนจีนบนแผ่นดินใหญ่ สงครามเริ่มขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 1927 ท่ามกลางการกรีธาทัพขึ้นเหนือ และสิ้นสุดลงเมื่อยุทธการสำคัญที่ดำเนินอยู่จบลงใน ค.ศ. 1949-1950

ต่อมาเดือนกรกฎาคม 1952 ได้เข้ากลับเข้ามาทำงานที่ส่วนกลาง ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในรัฐบาล อาทิ รองนายกรัฐมนตรี รองประธานคณะกรรมการการคลัง ต่อมาเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง ปี 1954 ดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ รองนายกรัฐมนตรี รองประธานกรรมการฝ่ายป้องกันประเทศ ในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 8 ครั้งที่ 1 ได้รับเลือกให้เป็น กรรมการประจำฝ่ายบริหารคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ และเลขาธิการใหญ่คณะกรรมการกลางพรรคฯ ต่อมาปี 1959 เป็นกรรมการประจำคณะกรรมการกลางการทหารพรรคคอมมิวนิสต์ ระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการใหญ่พรรคฯ เป็นเวลา 10 ปี มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานและพัฒนาระบบสังคม นิยมตามแนวที่เหมาะสมกับประเทศจีน ระหว่างปีค.ศ. 1956 – 1963 เดินทางไปเยือนมอสโกหลายครั้ง เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำอดีตสหภาพโซเวียตในขณะนั้น โดยแสดงจุดยืนที่ชัดเจนในความเป็นอิสระด้านการบริหารของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ปีค.ศ.1966 การปฏิวัติวัฒนธรรมระเบิดขึ้น เต็ง เสี่ยวผิงประสบกับมรสุมทางการเมือง ถูกปลดออกจากตำแหน่งผู้นำทางการเมืองทั้งหมด และได้รับคำสั่งให้ไปทำงานในโรงงานผลิตรถแทรกเตอร์ในมณฑลเจียงซี ในเดือนมีนาคม ค.ศ.1973 ได้กลับมาดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง เมษายน 1974 เป็นผู้แทนรัฐบาลจีนในการประชุมวิสามัญสมัชชาที่ 6 ขององค์การสหประชาชาติ มกราคม 1975 ดำรงตำแหน่งรองประธานพรรคคอมมิวนิสต์ รองนายกรัฐมนตรี รองประธานคณะกรรมการกลางการทหาร และหัวหน้าเสนาธิการกองทัพปลดแอกประชาชน

เมื่อโจวเอนไหล นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ป่วยหนัก เต็ง เสี่ยวผิงภายใต้การสนับสนุนของผู้นำเหมา เจ๋อตงรับหน้าที่ฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายที่เกิดจากการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด ในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรม ร่วมกับความร่วมมือของประชาชน ทำให้ได้รับผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แต่ต่อมาก็ถูกแก๊ง 4 คน ไล่ร้ายป้ายสี จนต้องออกจากตำแหน่งทุกตำแหน่งในเดือนเมษายน ปี ค.ศ.1976 เป็นครั้งที่ 2 ในเดือนตุลาคมค.ศ. 1976 แก๊ง 4 คนถูกจับกุมพร้อมกับการสิ้นสุดของปฏิวัติวัฒนธรรม ต่อมาเดือนกรกฎาคมค.ศ. 1977 ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 10 เต็มคณะครั้งที่ 3 มีมติให้เต็ง เสี่ยวผิงกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้นำในรัฐบาลอีกครั้ง ต่อมาสิงหาคมค.ศ. 1977 ในที่ประชุมผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์จีนทั่วประเทศครั้งที่ 11 เต็ง เสี่ยวผิงได้รับการแต่งตั้งเป็นรองประธานพรรคคอมมิวนิสต์ ต่อมาเดือนมีนาคม ค.ศ. 1978 ได้รับเลือกเป็นประธานสภาที่ปรึกษาทางการเมือง ท่านเสนอให้มีการทบทวนนโยบายที่ผิดพลาดในอดีต และให้พรรคหันมามุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก ต่อมาธันวาคมค.ศ. 1978 ในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 11 เต็มคณะครั้งที่ 3 เป็นการเปิดศักราชใหม่ของ

ประเทศ ทั้งในด้านการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและการพัฒนาระบบสังคมนิยมพิเศษหรือสังคมนิยม ประชาธิปไตยแบบจำเพาะของจีน ภายใต้การนำของคณะกรรมการบริหารพรรครุ่นที่สองซึ่งมี เติ้ง เสี่ยวผิง เป็นแกนนำ ต่อมากลางปีค.ศ. 1981 ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 11 ได้มีมติครั้งที่ 6 ได้มีการทบทวนแนวคิดของเหมาเจ๋อตงตามหลักเหตุผล และมีมติให้คงไว้ซึ่งความสำคัญของอดีตผู้นำเหมาในทางประวัติศาสตร์ ในการประชุมครั้งนั้น เติ้ง เสี่ยวผิงได้รับเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการกลางพรรคฯ ในเดือนพฤศจิกายนค.ศ. 1989 ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 13 ได้มีมติครั้งที่ 5 เติ้งเสี่ยวผิง ได้ลาออกจากตำแหน่งประธานคณะกรรมการกลางพรรคฯ และได้ส่งมอบตำแหน่งผู้นำประเทศแก่เจียงเจ๋อหมิน ผู้นำประเทศรุ่นที่ 3

หลังจากแก๊งค์สี่คนถูกจับกุมของแล้ว เติ้ง เสี่ยวผิง ได้เป็นผู้ใช้ทฤษฎีเติ้งเสี่ยวผิงในการบริหาร ประเทศ ที่มองเห็นว่าการผลิตแบบทุนนิยมทำให้เกิดผลผลิตมากกว่าการผลิตแบบสังคมนิยม จีนถือว่า เศรษฐกิจการตลาดเป็นเพียงสิ่งเสริมส่วนประกอบของระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม “เศรษฐกิจภาครัฐยังคง เป็นเศรษฐกิจภาคสำคัญของจีน ผลผลิตมวลรวมจากภาครัฐวิสาหกิจจะต้องมีส่วนเกินกว่าภาคเอกชน ทรัพย์สินรวมกันของภาครัฐวิสาหกิจจะต้องมากกว่าภาคเอกชน” จึงเกิดเป็นเขตเศรษฐกิจต่างๆมากมายใน ประเทศจีน ส่งผลให้ประเทศจีนกลายเป็นประเทศในแบบที่ประชาคม โลกรู้จักและมีส่วนร่วมในธุรกิจต่างๆ ทั่วโลก